

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania A. sp. z o.o. w W. i M.M.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we Wrocławiu
o odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 15 czerwca 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej M.M. od wyroku
Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31 grudnia 2024 r.,
sygn. akt III AUa 1233/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) zasądza od M.M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanej do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z 31 grudnia 2024 r., oddalił apelację odwołującą się M.M. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 14 września 2023 r., którym to oddalono odwołanie M.M. i A. spółki z o.o. w W. od decyzji strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we Wrocławiu

z

dnia

8 lutego 2021 r. w przedmiocie odpowiedzialności za zaległe składki.

M.M. oraz A. sp. z o.o. złożyli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, zaskarżając wyrok w całości i opierając skargę kasacyjną na postawach naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie:

(-) art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art 214 § 1 k.p.c. w związku z art. 45 Konstytucji RP, przez pozbawienie skarżących przez Sąd pierwszej instancji możliwości obrony swoich praw, przez nieodroczenie rozprawy, mimo istnienia znanej sądowi przeszkody stanowiącej powód nieobecności pełnomocnika strony, co powinno prowadzić do stwierdzenia nieważności postępowania;

(-) art. 327¹ k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 45 Konstytucji RP poprzez pominięcie przez Sąd pierwszej instancji wniosku strony z dnia 30 maja 2023 r. o zakreślenie dodatkowego miesięcznego terminu (do 30 czerwca 2023 r.) do przedstawienia stanowiska w odniesieniu do opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości, co prowadziło do pozbawienia skarżących możliwości obrony swoich praw;

(-) art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 210 § 1 k.s.h., przez dalsze procedowanie mimo stwierdzenia przez Sąd Apelacyjny braku prawidłowego umocowania pełnomocnika skarżącej spółki płatnika, tj. braku pełnomocnictwa do reprezentowania spółki udzielonego zgodnie z art. 210 kodeksu spółek handlowych przez pełnomocnika ustanowionego uchwałą wspólników wraz z tą uchwałą, wraz z zatwierdzeniem dotychczasowych czynności dokonanych w procesie przed sądem drugiej instancji przez podmiot udzielający pełnomocnictwa, co powinno prowadzić do stwierdzenia nieważności postępowania;

(-) art. 233 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez dowolną, z naruszeniem zasad logicznego rozumowania, ocenę zgromadzonego materiału dowodowego przez Sąd pierwszej instancji w postaci: pominięcia w ustaleniach decyzji ZUS z dnia 25 lipca 2016 r., na mocy której organ rentowy stwierdził, że M.M., jako pracownik u płatnika składek A. sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnym, rentowym, chorobowym, wypadkowym w okresie od 1 lipca 2015 r., co powinno prowadzić Sądy obu instancji do wniosku w przedmiocie uzasadnionego oczekiwania skarżących na zwrot przez organ rentowy opłaconych

z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaniechania naliczania dalszych składek z tytułu zatrudnienia M.M.;

(-) art. 233 k.p.c. przez niedostateczne rozważenie całokształtu okoliczności sprawy oraz dokonanie błędnych ustaleń faktycznych polegających na stwierdzeniu, że: organ rentowy udowodnił odpowiedzialność skarżących w zakresie kwoty 75 636,93 zł, podczas gdy organ rentowy nie przedłożył w tym zakresie jakichkolwiek dowodów, w szczególności nie przedstawił zgłoszeń i deklaracji rozliczeniowych oraz nie wskazał ubezpieczonych osób, których miał dotyczyć obowiązek odprowadzania przez płatnika składek, podstawy wymiaru składek, a wyliczenia odsetek wskazanych w decyzji (przez podanie od jakich kwot zostały naliczone, za jakie okresy i przy zastosowaniu jakiej stopy procentowej); członek zarządu nie wykazał, że nie ponosi winy w niepodjęciu działań w zakresie ogłoszenia upadłości przed 5 września 2017 r., podczas gdy skarżący wykazali, że mieli uzasadnione podstawy oczekiwać od organu rentowego zwrotu składek uiszczonych w odniesieniu do stosunku zatrudnienia M.M. oraz zaniechania naliczania dalszych składek społecznych z tego tytułu;

(-) art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy na skutek pominięcia przez Sąd pierwszej instancji oceny odpowiedzialności skarżących, co do wskazanej przez organ rentowy wysokości świadczeń tj. w zakresie kwoty 75 636,93 zł, podczas gdy organ rentowy nie przedłożył w tym zakresie jakichkolwiek dowodów (w szczególności nie przedstawił zgłoszeń i deklaracji rozliczeniowych oraz nie wskazał ubezpieczonych osób, których miał dotyczyć obowiązek odprowadzania przez płatnika składek, rodzaju składki, podstawy wymiaru składek, wyliczenia odsetek wskazanych w decyzji (przez podanie od jakich kwot zostały naliczone, za jakie okresy i przy zastosowaniu jakiej stopy procentowej); zaniechania przez Sąd pierwszej instancji ustaleń w przedmiocie dokonywania przez płatnika – A. sp. z o.o. wypłat wynagrodzeń swoim pracownikom i współpracownikom, w sytuacji gdy z ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego wynika, iż Spółka trwale zaprzestała regulowania swoich zobowiązań od stycznia 2017 r., co w konsekwencji powinno prowadzić wprost do wniosku o braku podstaw do naliczania składek, bowiem zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru

składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe ubezpieczonych stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych m.in. z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub umowy zlecenia, natomiast art. 20 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy wskazuje taką samą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe; pominięcia przez Sądy obu instancji podniesionego przez skarżącą zarzutu przedawnienia roszczenia organu rentowego, w szczególności w zakresie odsetek ujętych w zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 8 lutego 2021 r., w sytuacji gdy z ustalonego stanu faktycznego wynika, że zobowiązania z tytułu składek od stycznia 2017 r. obejmują odsetki za zwłokę obliczone przez organ rentowy na dzień decyzji, a te uległy przedawnieniu po 3 latach na podstawie art. 118 k.c.;

(-) art. 477⁹ § 2 k.p.c. w związku z art. 243² k.p.c. w związku z art. 128 § 1 k.p.c. w związku z art. 228 § 2 k.p.c. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez zaniechanie doręczenia odpisu lub ujawnienie przez Sąd pierwszej i drugiej instancji na rozprawie dokumentów stanowiących podstawę ustaleń faktycznych, w sposób umożliwiający ustosunkowanie się skarżących do ich treści dokumentów, a także zaniechanie w realizacji obowiązku, polegającego na uprzedzeniu stron co do faktów wywodzonych na podstawie tychże dokumentów, co prowadzi do wniosku, że Sądy obu instancji opierały się wyłącznie na twierdzeniach organu rentowego, ustalając tym samym błędny stan faktyczny nieznajdujący oparcia w dokumentach w aktach sprawy

(-) art. 10 k.p.a. w związku z art. 107 § 1 k.p.a. z art. 133 k.p.a. oraz w związku z art. 233 k.p.c. w związku z art. 243² k.p.c. poprzez: zaniechanie zbadania realizacji obowiązku organu rentowego do zapewnienia stronom czynnego udziału i umożliwienia im wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji, co do zebranych dowodów i materiałów przed wydaniem decyzji, a to na skutek niezawiadomienia skarżących przez organ rentowy oraz pominięcie, że, organ rentowy kierował wszelką korespondencję na nieaktualny od wielu lat adres spółki płatnika – A. sp. z o.o.; zaniechanie zbadania realizacji obowiązku organu rentowego do precyzyjnego wskazania dowodów, na których to organ administracyjny oparł się wydając decyzję, co doprowadziło do pozbawienia skarżących możliwości weryfikowania

prawidłowości czynionych przez organ wniosków na podstawie tychże dowodów z dokumentów.

Mając na względzie powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonych wyroków Sądu pierwszej i drugiej instancji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu; zasądzenie od organu na rzecz M.M. zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność skargi, która wynika z oczywistości zarzutów podniesionych jako podstawy kasacyjne. Ponadto skarżąca wskazała na nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji wynikającą z art. 379 pkt 2 i 5 k.p.c., co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, którą to Sąd Apelacyjny powinien badać z urzędu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od każdego z wnioskodawców na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Postanowieniem z 8 kwietnia 2025 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu odrzucił skargę kasacyjną A. sp. z o.o. z uwagi na jej niedopuszczalność. Niedopuszczalne jest wniesienie skargi kasacyjnej przez stronę, która nie zaskarżyła wyroku Sądu pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do

rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c. Ponadto dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłankę nieważności postępowania oraz na oczywistą zasadność skargi.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu nieważności. Jest to zarzut chybiony. Skoro skarga kasacyjna wnoszona jest od wyroku sądu drugiej instancji, to pewne jest, że jej uwzględnienie przez Sąd Najwyższy z uwagi na wystąpienie nieważności postępowania jest możliwe, jeśli wadą tą obarczone jest procedowanie przed sądem odwoławczym, a nie sądem pierwszej instancji. Tylko w takim wypadku zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. skarga powinna zostać przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Powołanie się na nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji i nieuwzględnienie tej wady przez Sąd Okręgowy nie skutkuje ziszczeniem się przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Taka nieważność mogłaby mieć znaczenie w ramach zarzutu naruszenia przepisów postępowania, gdyby sąd odwoławczy pominął ją mimo obowiązku jej uwzględnienia, a uchybienie

to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Skarżąca nie wykazała jednak takiej kwalifikowanej wadliwości postępowania odwoławczego.

Odnosząc się do drugiej z powołanych przesłanek przedsądu, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 Nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774).

Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiście naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 Nr 20, poz. 494; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 Nr 18, poz. 437; z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 Nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego

z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem "rażącego", "ewidentnego", "kwalifikowanego" lub "oczywistego", jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut naruszenia przepisu prawa jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie sformułowała prawidłowo wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania.

Skarżącej chodzi w istocie o zajęcie przez Sąd Najwyższy stanowiska co do zarzutów przedstawionych zaskarżonemu wyrokowi w ramach podstaw kasacyjnych, jednakże taka okoliczność nie stanowi ustawowej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Poza tym wnioskowi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie towarzyszy jakikolwiek wywód o charakterze jurydycznym, który potwierdzałby deklarowaną oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Zasadnicza część argumentacji skargi zmierza do zakwestionowania ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez Sądy *meriti*. Dotyczy to w szczególności twierdzeń o niewykazaniu wysokości zadłużenia składkowego, braku podstaw do przyjęcia bezskuteczności egzekucji, błędnej ocenie przesłanek egzoneracyjnych z art. 116 Ordynacji podatkowej, a także zarzutów odnoszących się do dokumentacji rozliczeniowej płatnika składek i znaczenia oczekiwanego przez skarżącą zwrotu składek. Tego rodzaju argumentacja nie mieści się w zakresie kontroli kasacyjnej. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a

Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., o kosztach orzekając na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c.

[SOP]